

T. 969.
ab

A 5847

1875

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38163

A 5847

Gesti-ma rahwa

Kalender

ehf

Zäht = ramat

1876

aasta peale, pärrast meht

Jssanda Iesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 366 päwa.

Tallinnas.

Trüffitud J. H. Gresselt kirjadega.

Märfide jelleamine.

 Noor=ku.	 Täis=ku.
 Eestimene werend.	 Wiimne werend.
p. pärrast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärrast lõunat.	P. Pühha.

Aasta muutmised.

- Kewwade hakkab 8. Paasto=ku päwal, kello 7 e. l. Siis on päaw ja õ ihhe pikkused.
- Sui hakkab 9. Jani=ku päwal, kello 4 e. l. Siis on meil teigepitkem päaw.
- Siiggise hakkab 10. Mähli=ku päwal, kello 6 p. l. Siis on jälle päaw ja õ ihhe pikkused.
- Talwe hakkab 9. Jõulo=ku päwal, kello 12 e. l. Siis on meil teigeliühem päaw.
- Jõulo= ja Wasila=päwa wahhel on: 7 nädalatja 5 päwa.

Päwa=warjutamised.

Sel aastal on kaks Päwa=warjutamist, agga mõlemad meil näggematta, ja kaks ku=warjutamised, siin nähtawad. Eestimene ku=warjutamine hakab meil 27. Künla=ku päwal kello 5, 40 min. e. l.; teine ku=warjutamine hakab meil 21. Leikuse=ku päwal kello 8, 27 min. p. l.

Ajaarw sel aastal.

Pärrast meie kalli Jēfanda Jēfusse Kristusse sündimist on tännawo aasta	1876
Mailma lomiseft	5825
Pärrast Kristiusso tullemist Riimale	685
Pärrast Tallinna ülesehitamist	657
Et ramatuid hakkati trükkima	436
Pärrast Eutterusse õige usso üleswõtmist	359
Pärrast wanna katko	219
Pärrast jedda, kui Toompä pöllend	192
Pärrast sure nälja hakkatust Riia- ja Tallinna-maal	181
Pärrast Peterburgi linno ehitamist	173
Pärrast teist katko	166
Pärrast jedda, kui meie Ma Wenne-rigi wallits. alla sai	166
Pärrast Tartu sure koli allustamist	74
Et Eesti-maal priust kulutati	59
Pärrast meie sure armolise Keisri Herra Aleksander II. Nikolajewitsi sündimist	58
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	56
Pärrast Jummalatenistust ne irrifku-seäduse järrel	42
Pärrast Krimmi sõda hakkatust	23
Pärrast jedda, kui Keisri Herra Aleksander II. hakkas wallitsjema	22
Pärrast wiimse hinge kirjutust	18
Et Wenne-maal priust kulutati	15

Kaks ristikeft (**) nädala päawa aru-numri ees tähendawad, et on kiriku- ehk kromu-püha, mis kirikus pühitsetakse; üks ainus (*) tähendab, et on mälestuse püha, mis kirikus ei pühitseta, aga mil lohut ja looli ei peeta.

Kristusse ümberleikamist. Luk. 2, 21.

**1 Neljap.	Neäri pääw	
	Mit a Jummal!	
2 Rede	Abel, Set	Weikene
3 Laup.	Enok	külm

Jesüs pöggeneb Egiptuse male. Matt. 2, 13—23.

4 Pühhap.	Pühha p. Neäri	ja
5 Esmasp.	Simon	lumme=
**6 Teisip.	3 Kunninga P.	 10, 28' e. l.
7 Reiknäd.	Julianus	
8 Neljap.	Erart	saddo.
9 Rede	Peatus	
10 Laup.	Paawli pääw	Selged

Jesüs 12 aastat wanna. Luk. 2, 41—52.

11 Pühhap.	1 P. p. 3 R. P.	
12 Esmasp.	Rein	ilmad,
13 Teisip.	Hilarius	
14 Reiknäd.	Robbert	 3, 21' p. l.
15 Neljap.	Tirik	wahhel
16 Rede	Risbert	kange

17 Laup. | Tönnise pääw | külm,

Pulmad Kana-liinast. Joan. 2, 1—11.

18 Pühhap.	2 P. p. 3 R. P.	
19 Esmasp.	Sara	wahhel
20 Teisip.	Baab. Sebast.	
21 Reiknäd.	Neto	lumme=
22 Neljap.	Madlena	 3, 32' e. l.
23 Rede	Lotta	
24 Laup.	Timoteus	tuisfo.

Pealikust Kapernauma-liinast. Matt. 8, 1—13.

25 Pühhap.	3 P. p. 3 R. P.	Paawli ümb.
26 Esmasp.	Polikarpus	Selged
27 Teisip.	Krisostom	päwad.
28 Reiknäd.	Karel	 7, 26' p. l.
29 Neljap.	Samuel	
30 Rede	Adelgund	
31 Laup.	An	

111el selle fu päwal tõuseb päike f. kahheksa 50 min., ja lähhäb loja f. kolm 29 min. — 11mal tõuseb päike f. kahheksa 33 min., ja lähhäb loja f. kolm 52 min. — 211el tõuseb päike f. kahheksa 11 min. ja lähhäb loja f. nelli 18 minutit.

Wina = mäest. Matt. 20, 1—16.

1 Pühhap.	9 P. e. R. ül. P.	
*2 Esmasp.	Küünla pääw	Külma
3 Teisip.	Hanna	
4 Kesknäd.	Beronika	ja
5 Neljap.	Agata	 6, 35' e. l.
6 Nede	Tora	
7 Laup.	Rikkart	lund.

Külwi = mehhest. Luf. 8, 4—15.

8 Pühhap.	8 P. e. R. ül. P.	Umbne
9 Esmasp.	Polli	
10 Teisip.	Kolastika	ilm,
11 Kesknäd.	Edo	tuult
12 Neljap.	Eulalia	
13 Nede	Elwine	 7, 59' e. l.
14 Laup.	Walentin	ja

Pimmedast te äres. Luf. 18, 31—43.

15 Pühhap.	Paasto Pühha	fanget
------------	--------------	--------

16 Esmasp.	Jula	
17 Teisip.	Wastla pääw	
18 Kesknäd.	Tuhka pääw	tuisko.
**19 Neljap.	Simon Apost.	
*20 Nede	Egarius	 11, 27' e. l.
*21 Laup.	Esaiaš	

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

22 Pühhap.	1 P. Paastus. Peetri pääw.	
23 Esmasp.	Mina	
24 Teisip.	Maddise pääw	Weikene
**25 Kesknäd.	Palwe pääw	
**26 Neljap.	Nestor	
27 Nede	Seander	 7, 51' e. l.
28 Laup.	Justus	Ku-warj.

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

29 Pühhap.	2 P. Paastus	külm.
------------	--------------	-------

1sel jelle fu päwal tõuseb päike k. seitse 46 min., ja lähhäb loja k. nelli 46 min. — 11mal tõuseb päike k. seitse 19 min., ja lähhäb loja k. wiis 11 min. — 21sel tõuseb päike k. kuus 49 min., ja lähhäb loja k. wiis 34 minutit.

1 Esmasp.	Albinus	Kaunis
2 Teisip.	Medea	
3 Keisnäd.	Kunigunde	
4 Neljap.	Adrian	kange
5 Reede	Angelus	
6 Laup.	Kotwrid	 3, 4' e. l.

Kristus ajab kurratid wälja. Luk. 11, 14—28.

7 Pühhap.	3 P. Paastus	külmi
8 Esmasp.	Pöri pääw	
9 Teisip.	Prudensius	ja
10 Keisnäd.	Mikeus	
11 Neljap.	Konstantin	tuisofed
12 Reede	Krefor	
13 Laup.	Ernst	

9, 51' p. l.

5000 meest sôdetakse. Ioan. 6, 1—15.

14 Pühhap.	4 P. Paastus	ilmad.
15 Esmasp.	Matilde	
16 Teisip.	Aleksander	

17 Keisnäd.	Truta	Eiis tullewad
18 Neljap.	Kabriel	
19 Reede	Josep	
20 Laup.	Olga	 5, 51' p. l.

Jesus kiwwidega wiisatud. Ioan. 8, 46—59.

21 Pühhap.	5 P. Paastus	pehmed ja niisked ilmad.
22 Esmasp.	Nawael	
23 Teisip.	Tiits	Tuult, wihma
24 Keisnäd.	Kasimir	
**25 Neljap.	Paasto Mar. p.	 9, 18' p. l.
26 Reede	Manuel	
27 Laup.	Kustaw	

Kristusse jisse-sôitmiseft. Matt. 21, 1—9.

28 Pühhap.	6 P. Paastus	ja lund.
29 Esmasp.	Kido	
30 Teisip.	Adonis	
31 Keisnäd.	Tetlaus	

11el jelle ku päwal tõuseb päike k. kuus 22 min., ja lähhab loja k. wiis 59 min. — 11mal tõuseb päike k. wiis 52 min., ja lähhab loja k. kuus 22 min. — 21sel tõuseb päike k. wiis 22 min., ja lähhab loja k. kuus 46 minutit.

**1 Neljap.	Suur Neljapääw	
**2 Nede	Suur Nede	Wihma,
3 Laup.	Werdinand	

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**4 Pühhap.	Ülestõusmise P.	 10, 17' p. l.
**5 Esmasp.	2 Pühha	
*6 Teisip.	Kõlestin	tuult
*7 Keisnäd.	Aron	
*8 Neljap.	Liborius	ja
*9 Nede	Bogislaus	
*10 Laup.	Esekiel	lund.

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

11 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	Seitlikud
12 Esmasp.	Julius	 8, 42' e. l.
13 Teisip.	Justinus	
14 Keisnäd.	Künmi pääw	ilmad.
15 Neljap.	Olimpia	
16 Nede	Karistus	Willud,

**17 Laup.	Rudolw	
------------	--------	--

Heast karjatsfest. Joan. 10, 12—16.

18 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	agga
19 Esmasp.	Timon	 0, 6' e. l.
20 Teisip.	Jakobina	
21 Keisnäd.	Adolarius	head
22 Neljap.	Kajus	ilmad.
23 Nede	Jürri pääw	
24 Laup.	Albert	Wihma

Ürrikese aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

25 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	 11, 32' e. l.
26 Esmasp.	Etfekias	
27 Teisip.	Anastasiu	
28 Keisnäd.	Witalis	ja
29 Neljap.	Reimund	tuult.
30 Nede	Erast	

11el jelle fu päwal tõuseb päike k. nelli 54 min., ja lähhab loja k. seitse 9 min. — 11mal tõuseb päike k. nelli 26 min., ja lähhab loja k. seitse 34 min. — 21el tõuseb päike k. kolm 59 min., ja lähhab loja k. seitse 55 minutit.

1 Laup.	Wolbri pääw	
Kristusse ärraminnefest. Joan. 16, 5—15.		
2 Pühhap.	1 P. p. ül. P.	Illusad
3 Esmasp.	+ Leidminne	
4 Teisp.	Tio	 3, 6' p. l.
5 Kesknäd.	Kotard	
6 Neljap.	Eusanna	sojad
7 Rede	Ulrika	päwad.
8 Laup.	Laas	

Sigest pallumifest. Joan. 16, 23—30.		
9 Pühhap.	5 P. p. ül. P.	
10 Esmasp.	Kordian	Wihma.
11 Teisp.	Pankratsius	 5, 4' p. l.
12 Kesknäd.	Henriette	
**13 Neljap.	Taewa min. p., (Suur + pääw)	Heitlikkud
14 Rede	Kristjaan	
15 Laup.	Eohwi	

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26 kuni 16, 4.
16 Pühhap. | 6 P. p. ül. P. |

17 Esmasp.	Anton	ilmad.
18 Teisp.	Erik	 7, 28' e. l.
19 Kesknäd.	Aggäus	
20 Neljap.	Pil	Rännad
21 Rede	Pontusine	sojad
22 Laup.	Mili	

Pühast Waimust. Joan. 14, 23—31.		
**23 Pühhap.	Nelli Pühhi	päwad.
**24 Esmasp.	2 Pühha	Mürris=
25 Teisp.	Urbanus	
26 Kesknäd.	Eduard	 2, 16' e. l.
27 Neljap.	Peet	tamist
28 Rede	Willel	ja
29 Laup.	Mart	

Jesüs ja Nikodemus. Joan. 3, 1—15.
30 Pühhap. | 3 aino Jum. P. |
31 Esmasp. | Petronella | wihma.
1sel selle ku päwal tõuseb päike k. kolm 35 min., j
lähkub loja k. kahheksa 19 min. — 11mal tõuseb päike k.
kolm 13 min., ja lähkub loja k. kahheksa 42 min. — 21sel
tõuseb päike k. kas 57 min., ja lähkub loja k. ühheksa.

1 Teisip.	Kotskal	Wägga
2 Keßknäd.	Martellus	
3 Nelsjap.	Rasmus	 4, 54' e. l.
4 Rede	Tarius	sojad
5 Laup.	Poniwatsius	

Rikkast mehhest. Luf. 16, 19—31.

6 Pühhap.	1 P. p. 3 a. S. P.	ilmad.
7 Esmasp.	Lukretsia	Mürriß=
8 Teisip.	Medardus	
9 Keßknäd.	Pitkem pääw	 11, 56' p. l.
10 Nelsjap.	Blawius	tamisjed
11 Rede	Barnabas	ja
12 Laup.	Basilides	

Eurest õhto sõmaajast. Luf. 14, 16—24.

13 Pühhap.	2 P. p. 3 a. S. P.	wihma.
14 Esmasp.	Walerius	Wägga
15 Teisip.	Widi pääw	 4, 53' p. l.
16 Keßknäd.	Justina	
17 Nelsjap.	Nikander	

18 Rede	Homerus	passaw.
19 Laup.	Kerwasius	Ulati

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1—10.

20 Pühhap.	3 P. p. 3 a. S. P.	sojad
21 Esmasp.	Rael	
22 Teisip.	Karolina	ilmad.
23 Keßknäd.	Basilius	
**24 Nelsjap.	Jani pääw	 5, 17' p. l.
25 Rede	Webronia	
26 Laup.	Jeremias	Mürrißta=

Olge armolisjed. Luf. 6, 36—42.

27 Pühhap.	4 P. p. 3 a. S. P.	mist,
28 Esmasp.	Josua	rahhet ja
*29 Teisip.	Peetri Pawli p.	wihma.
30 Keßknäd.	Lilla	

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. kaks 46' min., ja lähhab loja k. ühheksa 14 min. — 11mal tõuseb päike k. kaks 45 min., ja lähhab loja k. ühheksa 19 min. — 21sel tõuseb päike k. kaks 52 min., ja lähhab loja k. ühheksa 15 minutit.

1 Neljap.	Leobald	 3, 35' p. l. Seitsik
2 Rede	Heina Maria p.	
3 Laup.	Kornelius	

Rohkest kallastagist. Luk. 5, 1—11.

4 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	ilm.
5 Esmasp.	Anselm	
6 Teisip.	Hektor	Head
7 Keisnäd.	Demetrius	sojad
8 Neljap.	Kilian	
9 Rede	Kirillus	 6, 32' e. l.
10 Laup.	7 Benda	

Bariseride õigussfest. Matt. 5, 20—26.

11 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	päwad.
12 Esmasp.	Hindrik	Mürris=
13 Teisip.	Marreta pääw	tamine
14 Keisnäd.	Ponawent	wihmaga.
15 Neljap.	Apost. jaggam.	
16 Rede	August	 4, 58' e. l.
17 Laup.	Aleksius	

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

18 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	Illus
19 Esmasp.	Briderika	kaunis
20 Teisip.	Elias	ilm.
21 Keisnäd.	Daniel	Tuult ja
**22 Neljap.	Maria Mahd.	wihma,
23 Rede	Oskar	
24 Laup.	Kristina	 8, 17' e. l.

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15—23.

25 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P., Jakobipääw	
26 Esmasp.	Anno	agga ka
**27 Teisip.	Marta	wahhel
28 Keisnäd.	Plato	head
29 Neljap.	Olowi pääw	ilmad.
30 Rede	Abdon	
31 Laup.	Kristwrid	 11, 37' p. l.

Isel selle ku päwal tõuseb päike k. kolm 7 min., ja lähhäb loja k. ühheksa 3 min. — 11mal tõuseb päike k. kolm 26 min., ja lähhäb loja k. kahheksa 45 min. — 21sel tõuseb päike k. kolm 48 min., ja lähhäb loja k. kahheksa 23 min.

Ilmekohutusest maja-piddajast. Euf. 16, 1—9.

1 Pühhap.	9 P. p. 3a. S. P.,	Petri wang.
2 Esmasp.	Hannibal	
3 Teisip.	Cleasar	Wägga
4 Keisnäd.	Dominikus	hea
5 Neljap.	Oswald	ilm.
**6 Rede	Eugenius	
7 Laup.	Uline	 2, 5' p. l.

Jerusalemma ärrariskmisesest. Euf. 19, 41—48.

8 Pühhap.	10 P. p. 3 a. S. P.	
9 Esmasp.	Romanus	Allati
10 Teisip.	Lauritse p.	
11 Keisnäd.	Herm	
12 Neljap.	Alara	Kallid
13 Rede	Ello	
14 Laup.	Eusebius	 7, 56' p. l.

Wariserist ja tõlnerist. Euf. 18, 9—14.

**15 Pühhap.	11 P. p. 3a. S. P.	Muski Mariap.
16 Esmasp.	Isak	

17 Teisip.	Wilibald	sojad
18 Keisnäd.	Veno	päwad.
19 Neljap.	Sebald	Mürrista-
20 Rede	Pärnard	minne.
21 Laup.	Rut	Ku-warjutamin.

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31—37.

22 Pühhap.	12 P. p. 3 a. S. P.	 10, 52' p. l.
23 Esmasp.	Sakeus	
24 Teisip.	Pertli pääw	Heitlikkud
25 Keisnäd.	Ludwig	
**26 Neljap.	Jrenäus	ilmad.
27 Rede	Rebhard	
28 Laup.	Augustin	Uddused

Preestrist ja lewitist. Euf. 10, 23—37.

*29 Pühhap.	13 P. p. 3 a. S. P.	päwad.
**30 Esmasp.	Benjamin	 6, 0' e. l.
31 Teisip.	Rebekka	

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. nelli 9 min., ja lähhäb loja k. seitse 59 min. — 11mal tõuseb päike k. nelli 36 min., ja lähhäb loja k. seitse 27 min. — 21sel tõuseb päike k. nelli 58 min., ja lähhäb loja k. kuus 58 minutit.

1 Keskäd.	Ekidius	Heitlik ilm.
2 Neljap.	Eisa	
3 Nede	Reinard	
4 Laup.	Kai	

Kümnest piddali = többisest. Luf. 17, 11—19.

5 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	 11, 34' p. l.
6 Esmasp.	Magnus	Müsked, willud päwad,
7 Teisip.	Regina	
*8 Keskäd.	Maria sünd.	
9 Neljap.	Bruno	
10 Nede	Pöri pääw	
11 Laup.	Gobald	

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

12 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	wahhel
13 Esmasp.	Amatus	 1, 42' p. l.
*14 Teisip.	+ üllendamine	kanged
15 Keskäd.	Nikodemus	
16 Neljap.	Leontina	

17 Nede	Josepina	tuled
18 Laup.	Kottlob	ja

Maini-linna furnust. Luf. 7, 11—17.

19 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	 12, 35' p. l.
20 Esmasp.	Bausta	
21 Teisip.	Matteuse pääw	
22 Keskäd.	Morits	
23 Neljap.	Osea	Head
24 Nede	Joann. sam.	
25 Laup.	Alewas	

Wee = többisest. Luf. 14, 1—11.

26 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	 11, 58' e. l.
27 Esmasp.	Adolw	
28 Teisip.	Wentsel	
**29 Keskäd.	Mihkli pääw	
30 Neljap.	Hironimus	

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. wiis 24 min., ja lähhab loja k. kuus 27 min. — 11mal tõuseb päike k. wiis 47 min., ja lähhab loja k. wiis 56 min. — 21sel tõuseb päike k. kuus 11 min., ja lähhab loja k. wiis 26 minutit.

**1 Rede	Volmar	
2 Laup.	Woldemar	Külmad

Suremast käsust. Matt. 22, 34—46.

**3 Pühhap.	18 P. p. 3 a. S. P.	
	Leikuse Pühha	ja
4 Esmasp.	Prants	
5 Teisip.	Wides	 11, 36' e. l.
6 Keisnäd.	Luisa	
7 Neljap.	Malo	sandid
8 Rede	Tomasia	
9 Laup.	Tionisius	ilmad,

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.

10 Pühhap.	19 P. p. 3 a. S. P.	ning
11 Esmasp.	Burfard	wahhest
12 Teisip.	Walwriid	
13 Keisnäd.	Teresia	 9, 34' e. l.
14 Neljap.	Kalikstus	wihma
15 Rede	Heddo	ja
16 Laup.	Kallus	

Pulma rideft. Matt. 22, 1—14.

17 Pühhap.	20 P. p. 3 a. S. P.	tuult.
18 Esmasp.	Eufase päaw	
19 Teisip.	Eutsius	Wissud
20 Keisnäd.	Welisius	
21 Neljap.	Ursel	 1, 10' e. l.
*22 Rede	Kel	ilmad
23 Laup.	Sewerin	ja

Runningamehhe pojast. Ioan. 4, 47—54.

**24 Pühhap.	21 P. p. 3 a. S. P.	
	Eutteruse õige usso illesw. Pühha	
25 Esmasp.	Krispin	ö külmad.
26 Teisip.	Almandus	Wihma
27 Keisnäd.	Kapitoliin	 6, 56' p. l.
28 Neljap.	Simon Judas	
29 Rede	Engelbreht	ja
30 Laup.	Abfalon	tuult.

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23—35.

31 Pühhap.	22 P. p. 3 a. S. P.	
------------	---------------------	--

Isel selle fu päwal tõuseb päike k. kuu 34 min., ja lähhab loja k. nelli 57 min. — 11mal tõuseb päike k. kuu 59 min., ja lähhab loja k. nelli 29 min. — 21sel tõuseb päike k. seitse 25 min., ja lähhab loja k. nelli 2 minutit.

1 Esmasp.	Pühade päaw	Weikene
2 Teisip.	Singede päaw	
3 Keisnäd.	Kottlip	
4 Neljap.	Ot	 2, 27' e. l.
5 Nede	Plandina	
6 Laup.	Käspen	

Kohu = rahhas. Matt. 22, 15—22.

7 Pühhap.	23 P. p. 3 a. S. P.	ja
8 Esmasp.	Klaas	lund
9 Teisip.	Joobst	tulleb.
10 Keisnäd.	Martin Eutter	Tuult
11 Neljap.	Martin Piiskop	 6, 6' e. l.
12 Nede	Jonas	
13 Laup.	Arkadus	

Sairi türest. Matt. 9, 18—26.

**14 Pühhap.	24 P. p. 3 a. S. P.	wihma.
15 Esmasp.	Leopold	Heitlik ilm.
16 Teisip.	Ottomar	
17 Keisnäd.	Alweus	

18 Neljap.	Esa	 12, 43' p. l.
19 Nede	Liisbet	
20 Laup.	Amos	

Hirmsast ärrakautamise = tööst. Matt. 24, 15—28.

**21 Pühhap. | 25 P. p. 3 a. S. P. | Summe=

Surnute mälestuse Pühha

22 Esmasp.	Setfilia	saddo
23 Teisip.	Klement	ja
24 Keisnäd.	Jossas	külmad
25 Neljap.	Kadrina päaw	 4, 2' p. l.
26 Nede	Konrad	
27 Laup.	Setta	

Kristusse siise = sõitmiseft. Matt. 21, 1—9.

28 Pühhap.	1 Krist. tul. P.	Pehmed ilmad.
29 Esmasp.	Ewert	
30 Teisip.	Andrefse p.	

11el selle ku päwal tõuseb päike k. seitse 52 min, ja lähkää loja k. kolm 37 min. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 18 min., ja lähkää loja k. kolm 14 min. — 21el tõuseb päike k. kahheksa 39 min., ja lähkää loja k. kolm 1 minut.

1 Kesknäd.	Arend	 Tuisofed 7, 53' p. l.
2 Neljap.	Kandidus	
3 Rede	Tali	
4 Laup.	Barbo	

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25—36.

5 Pühhap.	2 Krist. tul. P.	külmad ilmad. Kange külma ja
*6 Esmasp.	Niggola pääw	
7 Teisip.	Antonia	
8 Kesknäd.	Maria sam.	
9 Neljap.	Pühhem pääw	
10 Rede	Judit	
11 Laup.	Elso	

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

12 Pühhap.	3 Krist. tul. P.	 1, 21' e. l.
13 Esmasp.	Luutsia	
14 Teisip.	Nikasiu	
15 Kesknäd.	Johanna	
16 Neljap.	Albina	

lumme=
saddo.
Illus

17 Rede	Ignatius	 11, 38' p. l.
18 Laup.	Kristow	

Joannesse tunnistusest. Joan. 1, 19—28.

19 Pühhap.	4 Krist. tul. P.	ilm.
20 Esmasp.	Abraam	
21 Teisip.	Toma pääw	Kaunid
22 Kesknäd.	Peata	
23 Neljap.	Tagobert	 8, 17' p. l.
24 Rede	Adam, Ewa	
**25 Laup.	1 Jõulo Pühha	

Immekõ-pannemisest. Luf. 2, 33—40.

**26 Pühhap.	Pühha p. Jõulo	külmad
27 Esmasp.	Joan. Ewang.	ilmad
28 Teisip.	Süta laste p.	ja
29 Kesknäd.	Noa	 10, 24' p. l.
30 Neljap.	Tawet	
31 Rede	Silwester	

11el selle ku päwal tõuseb päike k. kähheksa 53 min., ja lähhab loja k. kaks 56 min. — 11mal tõuseb päike k. ühheksa 1 min., ja lähhab loja k. kaks 58 min. — 211el tõuseb päike k. ühheksa 3 min., ja lähhab loja k. kolm 7 minutit.

Wennema Ülemawallitseja suguselts.

Aleksander Teine Nikolajewits, Keiser ja teige Wennemägi wallitseja, ka Sleswih-Holsteini wallitseja Würst; sündinud 1818, Jüri-ku 17. päwal.

Maria Aleksandrowna, Keisri Praua, Hesseni Printsess; sündinud 1824, Heina-ku 27. päwal.

Nende lapsed:

Aleksander Aleksandrowits, Rigi pärria, Tšesarewits ja Suurwürst; sündinud 1845, Kiiinla-ku 26. päwal, ja temma Praua on:

Maria Weodorowna, Tanimaa Printsess; sündinud 1847, Talwe-ku 14. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1868, Lehe-ku 6. päwal.

Georg Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1871, Jüri-ku 27. päwal.

Senia Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1875, Paasto-ku 25. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1847, Jüri-ku 10. päwal, ja temma Praua on:

Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Printsess; sündinud 1854, Lehe-ku 2. päwal.

Nende lapsed:

Aleksander Wladimirovits, Suurwürst; sündinud 1875, Leikuse-ku 19. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1850, Neäri-ku 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürstlik Printsess; sündinud 1853, Wina-ku 5. päwal. Laulatud 1874,

Neäri-ku 11. päwal Inglismaa Kuningliko Printsiiga Alfred, Hertzog von Edinburg.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1857, Jüri-ku 29. päwal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1860, Mihkli-ku 21. päwal.

Keisri Herra mend:

Konstantin Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1827, Mihkli-ku 9. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Josselowna, Saksen-Altenburgi Printsess; sündinud 1830, Jani-ku 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1850, Kiiinla-ku 2. päwal.

Oiga Konstantinowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1851, Leikuse-ku 22. päwal. Laulatud Krefa-ma Kuninga Georgi prauaks.

Vera Konstantinowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1854, Kiiinla-ku 4. päwal. Laulatud 1874 Jüri-ku 26. päwal Württembergi Kuningliko Hertzogiga, Wilhelm Eugen.

Konstantin Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1858, Leikuse-ku 10. päwal.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1860, Jani-ku 1. päwal.

Wjatseslaw Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1862, Heina-ku 1. päwal.

Keisri Herra teine mend:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1831, Heina-ku 27. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess; sündinud 1838, Pehhe-ku 21. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1856, Talwe-ku 6. päeval.

Peter Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1864, Neäri-ku 10. päeval.

Keisri Herra kolmas mend:

Mihail Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1832, Wina-ku 13. päeval, ja temma Prana on:

Olga Weodorowna, Padeni Printsess; sündinud 1839, Mihkli-ku 8. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1859, Jürri-ku 14. päeval.

Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1860, Heina-ku 16. päeval.

Mihail Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1861, Wina-ku 4. päeval.

Georg Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1863, Leikuse-ku 11. päeval.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1866, Jürri-ku 1. päeval.

Sergei Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1869, Mihkli-ku 25. päeval.

Keisri Herra õdde:

Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1819, Leikuse-ku 6. päeval. Laulatud õnša Keiserliku Printsi Maksimilian Leöhtenbergi prauaks.

Temma lapsed:

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina-ku 4. päeval.

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-ku 23. päeval.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto-ku 20. päeval.

Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Neäri-ku 27. päeval.

Sergei Maksimilianowits, Prints; sündinud 1849, Jöulo-ku 8. päeval.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Kiiinla-ku 17. päeval.

Keisri Herra teine õdde:

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1822, Leikuse-ku 30. päeval. Laulatud Wirtembergi Kuninga Karel Briidrik Aleksandri prauaks.

Keisri Herra õnša onno tüttar:

Katarina Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1827, Leikuse-ku 16. päeval. Laulatud Mecklenburg-Strelitsi-ma kuningliku Printsi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwig prauaks.

Kronopühhad,

mis ne kirrifo seadusse järrele ka Ma kirrikutes tulleswad
piddada:

1) Kiiinla-ku 19mal päwal. Meie sure Keisri Herra
Aleksander Nikolajewitsi wallitusse hakkatusse pääw.

2) Kiiinla-ku 26mal päwal. Tšesarewitsi Suurwürsti
Aleksander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris
pärria, siindimisse pääw.

3) Jüüri-ku 17mal päwal. Meie sure Keisri Herra
ja keige Wenne rigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi
siindimisse pääw.

4) Heina-ku 22sel päwal. Meie sure Keisri Praua
Maria Aleksandrowna nimme pääw ja Tšesarewitsi
Suurwürsti Praua Maria Weodorowna nimme pääw.

5) Heina-ku 27mal päwal. Meie sure Keisri Praua
Maria Aleksandrowna siindimisse pääw.

6) Leikuse-ku 26mal päwal. Meie sure Keisri Herra
Aleksander Nikolajewitsi ja Temma Abbikasa kroni-
missse pääw.

7) Leikuse-ku 30mal päwal. / Meie sure Keisri Herra
ja keige Wennerigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi
nimme pääw ja Tšesarewitsi Suurwürsti Aleksander Alek-
sandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria, nimme pääw.

8) Talwe-ku 14mal päwal. Tšesarewitsi Suur-
würsti Praua Maria Weodorowna siindimisse pääw.

 Needsinuatsed Krono-pühhad petakse nenda kui
Paasto jutluse päwad.

Teadaandmine,

mil ajal ramatuid Postimajas wästo wöetakse.

Wästo wöetakse:

Rahha, dokumentid, kindlamaks tehtud ramatud
(mis eest 25 kop. hõbbe rahha tulles makssta) ja pakid, mis
Peterburgi- ehk Maa-liina, keige Wenemale ehk ille rigi
raja peawad sadetama, iggapääw kello 9 hommiko kunni
kello 2 pärrast lõunat; ramatud ehk kirjad ille iggale pole
omma ja wõera male, iggapääw kello 9 hommiko kunni
kello 2 pärrast lõunat ja kello 4 kunni kello 9 õhto.

Ärrajadetakse keisrussugused kirjad.

Peterburgi, Wihtwasse, Warsawi, Moskwa
Baltiskisse ja logu weneriiki iggapääw.

Paidesse ja Tartu Pühapäawal, Esma-
pääwal, Kesknädalal, ja Neljapäawal.

Pärnu, Kuressaare, Wolmari ja Willandi Esma-
pääwal ja Neljapäawal kellu 6 p. l. Teisipääwal
ruttu ehk esahwetti post l. kellu 1.

Sapsalu, Lihula ja Wirtsu Teisipääwal, Redel
ja Laupääwal l. kellu 1.

Piinnas kui ka allewis on ulitsade äres mitmes kohhas
Post-kastid, kus kirjad ja ramato kowert näituseks peale
malitud, kuhhu ramatuid, kellel postmarkid pea on, wöib
illemelt sisse lasta, kust need iggapääw wälja wöetakse ja
posti peale wiakse, ja illewal nimmetud arro järrel ärra
jadatud sawad.

Postid tulles Tallinna:

Peterburgist, Pihkwaist, Warsawist, Moskwaist, Baltistist ja kogu weneriigist iggapäew.

Paidest ja Tartust: Teisipäawal, Neljapäawal, Reedel ja Laupäawal.

Pärnust, Kuresaarest, Wolmarist ja Willandist: Teisipäawal, Kesknädalal ja Laupäawal.

Sapsalust, Pihulast ja Wirtsust: Kesknädalal, Laupäawal ja Pühapäawal.

Rihhelsonna postid.

Suuru: Ue-ulitsal Iesse majas № 14.

Jürrisse: Toompeal Baron Pahlua majasse.

Kurna: G. Florelli poodi wanna turrul.

Balti raudtee.

1) Sõidu pilet maksab üksi seks korra, kui sedda ostetud.

2) Sõidu hind reisirajatele on 1 klassis 3 kop., 2 klassis 2¹/₄ kop. ja 3 klassis 1¹/₄ kop. wersta pealt.

3) Lapsed alla 5 aastat saavad ilma rahhata ebdasi wiidud. Lapsed 5 kuni 10 aastat wannad, maksawad 1 ja 2 klassis pool, 3 klassis üks werend sõidu hinda.

4) Igga reisija võib üks puud (lapsed 5 kuni 10 aastaset 1¹/₂ puda) raskust ilma maksuta kasa wõtta.

5) Pileti mülminne saab 5 minutid enne ärra sõitmist otja; pakkide wasto wõtminne lõppeb 10 minutid enne ärra sõitmist.

1. Tallinnast Baltistisse.

Samad ja Pool-jamad.	Rangel. Wersta.	Sõidu hind.					
		1 kl.		2 kl.		3 kl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme (Pool-jama) . . .	8	—	—	—	—	—	—
Saue (Pool-jama) . . .	18	—	—	—	—	—	—
Keila	26	—	78	—	59	—	33
Niitvälja (Pool-jama) . . .	31	—	—	—	—	—	—
Klogale	34	1	2	—	77	—	43
Baltistisse (Buffet) . . .	45	1	35	1	1	—	56

2. Tallinnast Peterburgi.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Laggedi (Pool-jama) . . .	14	—	—	—	—	—	—
Rasiko	28	—	84	—	63	—	35
Kehra (Pool-jama) . . .	37	—	—	—	—	—	—
Aegwidule (Buffet) . . .	53	1	59	1	19	—	66
Lehtsi (Pool-jama) . . .	65	—	—	—	—	—	—
Tappale	73	2	19	1	64	—	91
Kadrina	86	2	58	1	94	1	8
Rakwerre (Buffet) . . .	98	2	94	2	21	1	23
Stabbala	115	3	45	2	59	1	44
Püssile	135	4	5	3	4	1	69
Jõhwi (Buffet)	157	4	71	3	53	1	96
Waiwarra	174	5	22	3	92	2	18

Jamad ja Pool-jamad.	Kaugel. Versta.	Sõidu hind.					
		1 fl.		2 fl.		3 fl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Merreküllä (Pool-jama)	183	—	—	—	—	—	—
Narwa (Buffet)	197	5	91	4	43	2	46
Samburgi	219	6	57	4	93	2	74
Weimarn (Pool-jama)	234	—	—	—	—	—	—
Moloskowitzi	243	7	29	5	47	3	4
Tiesenhansen (Pool-jama)	252	—	—	—	—	—	—
Adlerberg (Pool-jama)	255	—	—	—	—	—	—
Wolosowo (Buffet)	266	7	98	5	99	3	33
Kiferino (Pool-jama)	275	—	—	—	—	—	—
Felisawetinskaja	283	8	49	6	37	3	54
Gorwits (Pool-jama)	294	—	—	—	—	—	—
Gatshina	303	9	9	6	82	3	79
Krasnoje-Selo	323	9	69	7	27	4	4
Ligowa	334	10	2	7	52	4	18
Peterburgi	347	10	41	7	81	4	34

Teadaandmised lada-piddamiseft.

Neäri-ku:

fu pääw.	fu pääw.
7. Orgita-mõisas 2 päwa.	17. Länemaal 2 päwa.
7. Tartoliinas 3 nädalat.	20. Perno-liinas 3 päwa.
7. Ria-liinas.	25. Wolmeri-liinas 6 päwa.
9. Werro-liinas 3 päwa.	25. Willandi-liinas 3 päwa.
10. Haapsalu-liinas 2 päwa.	26. Reblastes 2 päwa.
17. Kolloweres 2 päwa.	27. Rakwerre-liinas 2 p.

Küünla-ku:

fu pääw.	fu pääw.
2. Baldiski-liinas 2 päwa.	15. Willandi-liinas 3 päwa.
2. Willandi-liinas 1 näd.	15. Wõnnu-liinas.
2. Werro-liinas.	Rihola-liinas, Esmaspäaw
2. Waska-liinas 8 päwa.	enne Wastla päwa.
4. Tartoliinas 2 päwa.	18. Jõhweis 2 päwa.
6. Paide-liinas 2 päwa.	20. Ria-liinas.
6. Narwa-liinas 4 päwa.	22. Werro-liinas 1 nädal.
10. Kurrefare-liinas 3 p.	26. Riwmilo-mõisas 2 päwa.
12. Kurrefare-liinas 12 p.	27. Lemfali-liinas.
Audrus Reede enne Wastla p.	

Paasto-ku:

Raplas 1fel Esmaspäwal 2 p.	pääw pärast 3mat Pühha
Keila firrito jures Esmas-	Paastus 2 päwa.

Jüri-ku:

10. Werro-liinas 2 päwa.	20. Hannijõe-mõisas 2 päwa.
--------------------------	-----------------------------

Lehhe-ku:

9. Wõbšus.	9. Rappinas.
------------	--------------

Jani-ku:

11. Wõnnu-liinas 7 päwa.	24. Werro-liinas.
16. Rakwerre-liinas 2 p.	26. Waska-liinas.
20. Talliinas 2 nädalat.	27. Talliinas 1 nädal.
20. Paide-liinas.	29. Tarwaste-mõisas.
20. Ria-liinas 3 nädalat.	29. Tartoliinas 2 päwa.
23. Willandi-liinas 2 päwa.	

Geina-ku:

1. Perno-liinas 2 päwa.	20. Perno-liinas 3 näd-
2. Karsti-mõisas.	dalat.
20. Ria-liinas 3 p.	25. Wolmeri-liinas.

Leikuse-ku:

fu pääm.

9. Abjeli-mõisas.
10. Waska-liinnas.
10. Moisekaste-mõisas.
10. Lemsali-liinnas.
10. Berro-liinnas.
15. Helme-mõisas.
20. Kria-liinnas 3 päwa.

fu pääm

24. Kossi-mõisas.
24. Kosse-mõisas.
27. Ue-mõisas, Willandi-maal.
27. Wastse-mõisas.
29. Kilingi-mõisas 3 päwa.
30. Kaanso-mõisas.

Mihkli-ku:

2. Abja-mõisas 2 päwa.
2. Tammiste-mõisas.
4. Rappina-mõisas 2 p.
4. Sindi-mõisas.
6. Taseperri-mõisas.
8. Pölwe-kirritu jures.
8. Kõuge-mõisas 8 päwa.
8. Tarto-liinnas 3 päwa.
8. Kastna-mõisas.
9. Adeli mõisas.
9. Purniku-mõisas.
10. Patkilla-mõisas.
10. Paide-liinnas 2 päwa.
10. Kõo-mõisas.
10. Mõnniste-mõisas.
10. Oldre-mõisas.
10. Wanna-Antsmõisas.
13. Põrawerre-mõisas.
14. Hapsalu-liinnas 2 päwa.
14. Antso-mõisas.
15. Sallatfi-mõisas.

15. Kuresjare-liinnas 3 p.
15. Korti-mõisas.
17. Põltsama-mõisas.
17. Kirrepääl.
18. Andrus.
20. Wendra-mõisas 2 päwa.
20. Narwa-liinnas 4 päwa.
21. Wolmeri-liinnas.
21. Paldiski-liinnas 2 päwa.
21. Senno-mõisas.
- Uemõisas 3mal Teispäwal
- Mihkli-kuus 3 päwa.
24. Lihhola-liinnas 3 päwa.
24. Jõhwiis 2 päwa.
24. Willandi-liinnas 2 päwa.
24. Berro-liinnas.
26. Talliinas 3 päwa.
- Perno-liinnas, Esmaspäaw
- eune Mihkli-päwa 2 p.
29. Rakwerre-liinnas.
29. Reblastes 3 päwa.

fu pääm

29. Keila kirritu jures 3 p.
29. Tarto-liinnas 3 päwa.
29. Mihkli-kirritu jures.

fu pääm.

29. Waska-liinnas.
29. Wastse-mõisas.

Wina-ku:

Raplas, Isel Nebel pärrast	Jõeletmes, nädal pärrast
Mihkli-päwa 2 päwa.	Mihkli-päwa 2 päwa.
4. Pühhajärwe-mõisas.	9. Berro-liinnas 3 päwa.
4. Kollowerres 2 päwa.	9. Lemsali-liinnas.
5. Rappinas 2 päwa.	15. Orriku-mõisas.
6. Lutsniti-mõisas.	15. Lustiwerre-mõisas.
6. Tarwaste-mõisas.	15. Weske-mõisas 2 päwa.
	22. Nissi kirritu jures 3. p.

Talwe-ku:

1. Tarto-liinnas 2 päwa.	15. Kiwwi-Wiggalas 2 p.
5. Põrawerre-mõisas.	20. Waska-liinnas 2 päwa.
5. Paide-liinnas 2 päwa.	25. Wolmeri-liinnas 3 päwa.
10. Berro-liinnas 2 päwa.	25. Willandi-liinnas 3 päwa.
10. Mustvees.	

Jõul-ku:

5. Rappinas.	Krist. tul. Pühhal 2 p.
10. Wõnnu-liinnas 2 päwa.	Perno-liinnas, Esmasp. ning
10. Wõbus.	Teisp. pärrast 3 Kr. tul. P
10. Waide-liinnas 2 päwa.	19. Reblastes.
Merjama kirrito jures 3mal	27. Waska-liinnas 10 päwa.

Aggal aastal 25., 26. eht 27. Jani-ku päwal, seddamõda kui tohto polest ette teada antakse, on Tallinnas toom peal lossi hõwis hoošte näitus ja pärrast sedda hoošte rammo katsumine. Kellel teige parremad siin kubermangus kaswatatud hobbofed on, sawad aupa lka. Enne tojo-minnemisi wõiwad tes himmustawad hobbofid miia, osta eht wahhetada.

Kubermango tohto kassjo järrele ei olle lubba, ei Laupa-wal egga Pühhapäwal laja piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimejel argipäwal petama.

Lugemine.

Motto:

Kõik ei mahu marjamaale,
muist peab ikka tarjamaale.

Tarkus on parem kui raha.

Oliwad kord kolm wenda, need jätsiwad oma elupaiga, perekonna ja isamaa maha ja läksiwad kaugale maale, et rohkem tarkust ja teadmist korjata, kui see isamaal võimalik oli. Pitka rändamise ja otsimise järele juhtusiwad nemad wiimaks kuninga juure, kes oma tarkuse ja teadmise poolest ligidal ja kaugel wäga kuulus oli ja teiseks Salomoniks hüüti.

„Mis otsite teie, noored mehed minu juurest?“ küsis kuningas lahkesti. „Tarkust ja teadmist,“ wastasiwad wennad. „Noh,“ ütles kuningas, „siis tõstan mina teid oma teendriteks; jääge minu

juure ja pange inimeste tööd ja toimetust eneste ümber hoolega tähele ja teie saate leidma, mis teie otsite.“

Wennad astusiwad nüüd kuninga teenistusesse, ilma et neile midagi palka oleks antud. Ühe aasta pärast ütles wanem wend: „Meie oleme juba küll siin olnud, oleme oma elupaiga maha jätnud ja ei ole omadest hoolinud. Mis oleme meie siin teeninud? Meie oleme ühe aasta üsna muudu teeninud ja ei ole teaduste ja tundmiste poolest mitte palju rikkamaks saanud. Nüüd on juba aeg, et meie koju läheme.“ Nemad pidasiwad nõuni ja palusiwad teisel pääwal kuninga käest luba, koju minna. Kuningas wõttis nende palwet kuulda ja lasi oma raha ministrit kutsuda ja käskis teda, kolmksada kuldraha tunna; siis ütles tema wendadele: „Teie olete mind auusaste teeninud ja mina jätan nüüd teie lahkmise tunnil teie eneste hooleks walida, kas tahab igaüks enesele palgaks aastase teenistuse eest sada kuldraha ehk kolm tarkuse sõna, mis mina temale tahan anda.“ Wennad wõtsiwad nõuaks, enne mine raha wõtta, kui tarkuse sõnu. Seda otsust andsivad nemad kuningale teada ja igaüks sai sada kuldraha. Pärast seda lahkusiwad nemad kuninga kojast ära ja läksiwad teele. Kui nemad

juba mõne penikoorma linnast kaugel olivad, ütles noorem wend: „Mis mõtleb kuningas meist? Tarkuse ja teaduste pärast oleme meie wäljaläänud ja laseme endid wiimaks ahnusest efsitada ja wõttame — raha. Väheme parem tagasi ja palume kuningat, et ta, kui iial wõimalik on, raha tagasi wõtaks, sest raha läheb hukka, aga tarkus jääb igaweste seisma.“ „Sina wõid seda teha,“ ütlesiwad wanemad wennad paha meelega, „aga meil ei ole mitte himu, head raha just tühja sõnade wastu ümberwahetada.“ Nemad läksiwad edasi, noorem aga läks kuninga juure tagasi ja ütles: „Herra, mina olen paremad mõtted saanud; luba nüüd mulle, et ma raha tagasi annan ja sinu käest need kolm tarkuse sõna palun.“

„See olgu sulle lubatud, mo poeg,“ ütles kuningas. „Need sõnad on:

- 1) Kes teekäigi peal on, see mingi wara hommiku tee; õhtu aga otsigu ta enesele aegsaste bömaja.
- 2) Takistab üks oja, mis weega liiga on täidetud, sinu teed, siis oota, kunni liig wesi äraalaneb.
- 3) Kui sul üks tähtjas saladus on, siis ära lobise seda mitte wälja.“

Noor mees tänas kuningat hea õpetuste eest ja pidas neid hoolega meeles. Siis lahkus ta kuninga kojast ja ruttas wendade järele. Kui tema neid oli kätte saanud, ütlesiwad nemad pilgates tema wastu: „Noh, mis tarkust on tema sulle saja kuldraha eest müünud? Kas sina ei taha seda meile teada anda?“ „Mis küsite teie selle järele,“ wastas noorem wend, „teil on ju raha, mis teie ülemaks peate kui tarkust,“ ja nemad läksiwad üheskoos edasi.

Õhtu eeli saidwad nemad ühte paika, mis wäga heaste bömajaks passis. Noorem wend ütles: „Jääme seie bömajale; siin on puid tule tarwis ja rohutu rohkeste hoostele; hea hallika wesi; kõik hea. Homme wara wõime jälle edasi minna.“ „Kas see ongi see tarkus,“ naersiwad wennad pilgates ja läksiwad edasi, „mis sina kuninga käest kallhi hinna eest oled ostanud? See on ju weel liig wara ja meie wõime, enne kui pime tuleb, mitu wersta weel edasi minna.“ „Tehke, kuda arwate,“ ütles noorem wend, „mina aga jään ööfeks seie.“ Wanemad wennad läksiwad naerdes ja pilgates edasi, noorem aga jäi senna bömajale, lasi hobuse rohu peale sööma, korjas puid kokku, tegi neist suure tule üles ja tegi wiimaks puu okstest ja lehtedest weikese katukse, kelle al tema

oma hobusega rahuliste wõis hingata. Nõnda walmistas tema õõ wastu kõik heaste.

Teised wennad oliwad edasi sõitnud, kunni juba pimedaks oli läinud. Siis ei wõinud nemad ei hoostele toitu ega tulele puid leida. Dõse tuli kange külm ja suur lume sadu ja nemad pidiwad lageda taewa al ilma warjuta õõmaja pidama. Kange külm ja suur lumi waewasiwad neid hirmsaste. Kui noorem wend teisel hommi- kul wara ülesärkas, läks ta wiibimata teele, aga kuda ehmatas ta, kui oma wennad lume sees surmud ja külmaist kangeks tehtud leidis. Kõik katsed, neid elule tagasi hüüda, oliwad üsna ilma asjata. Tema tegi sellepärast haua ja mattis neid kurwa südamega maha. Selle raha, mis wendadel kaasas oli, wõttis ta enese kätte.

Mõne pääwa pärast läks ilm pehmemaks, lumi mägede peal sulas ära ja täitis jõed ja orud suure weega. Tema tuli ühe oja ääre, mis nõnda weega oli täidetud, et ilma hädasõhuta mitte wõimalik ei olnud üleminna. Ta mõtles kuninga õpetuse peale, astus hobuse seljast maha ja wõttis nõuiks, nii kaua oodata, kunni liig wesi pidi ärajooksma. Mõne tunni pärast tuliwad kaks kuningliku teendrit teisele poole oja ääre; neil oliwad kaks eeslit raske koormatega kaasas.

„Mispärast ei sõida sina mitte üle?“ hüüdsiwad nemad üle oja. „Sellepärast et wesi wäga suur on,“ wastas noor mees, „ma tahan oodata, kunni see alaneb.“ „Siis wõid sa kül kaua oodata,“ wastasiwad kuninglikud teendrid naerdes ja sõitsiwad oja sisse; aga keskel oja wajasiwad nemad filmapiik alla ja kadusiwad ära oma eeslitega tükkis. Suur wesi neelas neid ära ja wiis edasi. Noor mees tänas Jumalat selle eest, et ta mitte nõnda ettewaatamata oja sisse ei läinud ja ootas, kunni suur wesi üsna oli äraalanenud; siis läks ta hobuse seljas ettewaatlikult ojast läbi. Kui tema oja keskele oli jõudnud, nägi tema kaks kotti oja põhjas olewat; ta pidas kinni, astus hobuse seljast maha ja kandis kotid wälja, tegi neid lahti ja leidis kuldrahaga täidetud olewat. Mõne pääwa pärast jõudis ta õnnelikult oma isamaale ja leidis omad ilma wigata olewat.

Teiste wendade naesed aga, kui nemad nägisiwad, et nende mehed mitte tagasi ei tulnud, küsisiwad, kuhu nemad olla jäänud. Noormees ei tahtnud neid mitte nii ruttu kurwastada ja ütles, nemad olla kuninga juure jäänud, et weel rohkem tarkust ja teadmist õppida, kui neil ühe aasta sees wõimalik oli olnud. Ta ostis enesele ilusa maja, põllud ja ajad ja elas wõrkuses ja õigla-

ses meeles. Ühel pääwal ütles tema naene: „Ütle mulle, kust oled sina selle suure rikkuse wõtnud, kellega sa selle ilusa maakoha, majad ja ajad oled ostnud?“ „Mis tarwis see küsimine?“ wastas mees. „Bruukigem seda, mis meil on, tänuga Jumala wastu, kelle käest kõik head annid tulewad.“ Aga naene waewas teda iga pääw oma küsimistega, kuni tema wiimaks, et rahu saada, temale kõik jutustas, ka et tema oma wendade raha hoiab, et seda parajal ajal nende omade kätte anda. Wiimaks kinnitas ta naest, et seda saladust mitte ei peaks wälja lobisema.

Aga ei kuigi kaua pärast seda aega juhtus ta oma naesega, kes väga riikas oli, tüüsisse minema. Warsi karjus naene walju healega: „Kas sa tahad mind ka surruks lüüa, kuida sa seda oma wendadele ja kuninga sulastele oled teinud?“ Üks tüdruk juhtus seda juttu kuulma, jooksis naeste juure ja andis neile seda teada, mis ta oli kuulnud. Wendade naesed tõstsiwad noore mehe peale raske kaebduse kuninga ees, kui oleks ta oma wennad ja ka kuninga teendrid äratapnud.

Kuningas andis kindlat käsku, noort meest kinni wõtta ja seda asja hoolega läbikatfuda. Kaebduse alune aga palus, et teda peaks kuninga ette wiidama, kus tema kõik tahab ülestunnistada.

Kui teda kuninga ette wiidi, langes tema põlwili maha ja ütles: „Oh herra, mina olen see noorem neist wendadest, kes sinu juures teenisiwad ja kellele sa lahkumise tunnil luba andsid, kas sada kuldraha ehk kolm tarkuse sõna enesele palgaks wõtta. Mina wõtsin tarkuse sõnad sinu käest, olen aga paraku kolmandamast väga wähe lugupidanud.“ Nüüd jutustas ta kuningale kõik, mis oli sündinud ja lõpetas nende sõnadega: „Sina näed nüüd, oh kuningas, et kahe esimese tarkuse sõna lugupidamine mind õnnetuse eest on hoidnud, kolmandama üleastumine aga surma wärawa ette saatnud. Kui mina oma naesele seda saladust mitte ei oleks rääkinud, siis ei oleks mina praegu mitte nõnda õnnetu, kui mina olen. Kui suure õnnetuse sisse wõib ettewaatamata meel inimest saata!“

„Tõuse üles,“ ütles kuningas, „mina usun sind, sina pead wabaks saama ja ka see raha peab sulle kingitud saama, mis sina ojust leidsid ja mis minu sulased sena oliwad äraautanud. Sa näed nüüd, kui väga tõsi Salomoni sõnad on: „Parem on tarkust koguda kui raha.““ Mõni õpetus näitab kaunis halw olewat, aga ommeti wõib see oma ajal mõnda suurt kasu saata, kui seda hoolega tähele pannakse. Ei olegi

weel kuulda olnud, et õppimine ja tarkuse armastus inimesele kahju ja õnnetust oleks toonud. Üksi see võib inimesele kahju ja õnnetust tuua, kui inimene tarkust ja õpetust halvaks peab ja rumaluse sisse jääb elama. Kui õnnelik oleks inimese sugu maa peal, kui ta tarkust armastaks ja rumalust põlgaks. Täni on aga tarkus haruldaseks asjaks ja saladuseks maailmale jäänud; arivaste on neid õnne lapsi leida, kes selle õnnistuse paistuses elavad. Müüd noor mees, ära teist korda mitte enam unusta, mis sa täna kahtsed, et sa uue õnnetuse sisse ei sattu."

Daene, kes rikkaks sai.

Üks neist kõige hirmsamatest kurjustest maa ilmas on ahnus. Kui tema kihwtine seeme inimese südames ülestärkab, juurdub ja toidust leiab, siis toob see ka teist umbrohtu kaasa, nii kui: auuahnust, tänamata meelt ja halastamata südant. See hirmus umbrohi lämmatab kõik head asjad inimese südames ära ja viib inimest hukatuse augu kaldale. Ütleb püha kiri: „Raahanus on kõige kurja asjade juur."

Persia maal elas üks karjane, nimega Da-

kianos, kes oma wagaduse ja õiglase meele pärast kõikidest, kes teda aga ilal tundsiwad, armastatud ja auustatud sai. Temal olivad loodusest suured waimu annid ja oleks, kui tema üks haritud ja õpetatud mees oleks olnud, kõige kõrgemad ametid võinud pidada. Ta ise aga ei hirmustanudgi paremat elukorda, kui Jumal temale oli annud ja oli karjatse põlwes õnnelikum, kui mõni mees kõrge trooni peal ei suure rikkuse sees. Ühel päawal sai tema kari korruga väga araks ja jooksis metsas laiali. Kui tema parajaste ümber jooksis, et karja jälle kokkukoguda, juhtus ta nägema, et üks lammas ühe kaewanduse sisse oli langenud, kust ta ise mitte enam wälja ei saanud. Tema läks kaewanduse sisse ja peastis waese looma lahti, nägi aga oma suureks imekspanemiseks midagi haljast, heledat asja kaewanduse põhjas hiilgawat. Väks mees warsti waatama ja leidis ühe hiilgawa kuld plaadi. Dakianos tegi kaewanduse põhjas augu weel suuremaks ja läks wähke aja pärast ühe maaaluse koopa sisse, mis nõnda suur oli, et ta seal püsti võis seista. Ta waatas müüd leitud plaati suure hoolega läbi ja leidis ühe kirja seal peal, mis temale aga saladuseks jäi, sest et ta lugeda ei mõistnud. Ohtu ajas ta oma karja koju ja näi-

tas oma leidust nende inimestele, kes kui õpetatud mehed ehk targad kuuldsad olivad. Aga kõikidele, kellele ta seda kuld plaati näitas, oli see kiri üsna tundmata. Üks ainus mees teadis temale öelda, et Egiptuses üks mees elab, kes kõik wanad kirjad loeb ja kõik teadused mõistab. Dakianos andis karja omanikude kätte tagasi ja rändas ise Egiptuse maale.

Kerge waewaga teidis ta kuuldsa wana mehe, rääkis temale oma asja ja näitas ka leitud kuld plaati. Wana mees wõttis teda sõbralikult wastu ja waatas seda kirja suure imekspanemisega. Ta luges seda kohe ja kui ta natukene aega oli järele mõelnud, küsis ta karjatse käest, kust ta selle imeliku tahwli olla leidnud. Kui karjane temale kõik oli jutustanud, ütles wana mees: „See kiri kuulutab selle tahwli leidjale asju, mis sinu ise wist ei saa puutuma. Oma silmanäu järel näitad sa üks õiglane mees olevat, see kiri aga räägib ühest jumalakartmatast, kes hirmust otja saab leidma.“ „Kuda oleks see wõimalik,“ ütles Dakianos ehmatanud, „et mulle õnnetus ja kurjus juhtuks, sest ma olen oma Jumalat ikka truustanud ja õiglasel meelel teeninud.“ „Mis loodud saatlus on seadnud,“ wastus wana mees, „see läheb igal ajal tõeks. Aga kui sa tugew

kül oled, siis ehk wõid sa wähest selle kirja kuulust waleks teha.“ „Kuda pean mina seda siis algama?“ küsis Dakianos. „Kui sina seda määratumat warandust targaste pruugid,“ ütles wana mees, „mis see tahwel tema omanikule lubab ja juhatab.“

„Kui aga pruukimise wiisist üksi lugu on,“ wastas karjane, „siis wõiks see tahwel mulle kül kõige maailma warandused anda ja mina tahaksin neid kõige paremine ja targaste pruukida. Et sina aga üksi seda kirja wõid lugeda, siis tead sina ka kõige paremine, kuda seda warandust peab üles otsitama. Tulle minuga; meie tahame kõik teine teisega kui wennad jagada.“

Wana mees waatas tema otja ja ütles ohkamisega: „Mina kardan wäga, et mina see esimene olen, kes kahtleb, et sind rikkusele olen aitanud.“

„Kuda?“ hüüdis Dakianos, „sina tahad mind õnnelikuks teha ja mina peaksin tänamata olema? Mis sugune kurjus on häbemata, kui tänamata meel? Mina wannun sulle igawese Jumala juures, et mina sind kui isa auustada, kõik auusaste sinuga jagada ehk koguni sellega rahul tahan olla, mis sinu isalik heldus mulle annab.“ — Nõnda rääkis Dakianos, sest rahaahmus ei

olnud tema sõdant weel mitte ärarikkunud.

Need kindlad sõnad ei annud wana mehele mitte weel täielist rahu; aga ahnus, liig himu, mis wanaduseski inimesest ei tagane, lammatas kõik järelnõutlemised ja kartused ära ja tema rändas karjatsjega Persia maale.

Kui nemad jenna kohta tuliwad, kust Dakianos selle kuld tahwli oli leidnud, käskis wana mees nulli wälja kaewata. Warsti leidiswad nemad ühe raudse ukse, mis karjane tulises otsimise tujus rusikaga tahtis sisse lüüa, ehk küll wõti ukse külles oli. Siis läksiwad nemad üht pimedat maaalust teed mööda edasi, kunni eemal weikene walgus nähtawale tuli. Kui nemad ligemale läksiwad, sai walgus aeg ajalt suuremaks, kunni nemad wiimaks ühe suure lossi ees seisiwad, kus seitse lukku pandud wärawat olivad.

Et iga wärawa külles wõti rippus, tegi Dakianos kohe esimese lahti ja nemad leidiswad suures kambris, kuhu nemad astusiwad, iga karwa ilu asju. Teine kamber oli mööbladega täidetud, kelle käepidemed ja tused kalli kiwidega loiwad ehitatud. Kolmandamas leidiswad nemad kõik sugu sõiduriistu ja sõameeste riideid, mis rohkesti olivad kullatud ja kalli kiwidega wäljaehitatud. Neljandamas olivad kallid hooSte riis-

tad, mis sõariistadega kokkupassisid. Wiendamask ruumis leiti suured kuld ja hõbe pakud hunnikus, kuendamask walmis tehtud kuld- ja hõberaha ja seitsmendamas põhjatunud suured hunnikud kallid kiwa, kelle hind ja paljus üsna ilma arwamata.

Seda mõõtmata warandust nähes oli wane karjane kui pimedaks saanud ja ahnus hakkas tema südames tärkama. Kord ütles ta äkkiselt wana mehe wastu: „Kas sa mõtled ka selle peale, kui tähtjas ja tarwis see on, et meie oma suure leiduse salaja peame?“ „Tõeste,“ wastas wana mees. „Kui kuningas,“ rääkis Dakianos edasi, „kõige wähema märgi meie saladusest leiab, siis kautame meie kõik ära; kuningas wõtab selle suure waranduse ära ja meie peame läbi wiie sõrme wahtima. Kas ma wõin sinu waitolemise peale kindel olla?“

„Küll wõid,“ wastas wana mees, „ja üks sina seda ei tea, et minu jagu, pool sest warandusest, ka kaduma läheb, kui mina seda saladust wälja lobiseksin?“ „Pool?“ hüüdis Dakianos ehmatanud, „see on ju enam, kui kõige rikkama kuninga rikkus.“

Wana mees wastas: „Kui sul pool näitab liig palju olewat, siis wõid sa mulle ühe weerandi anda.“

„Hea kül,“ vastas Dakianos, „aga kuda tahad sa seda kõik siit ära viia, ilma et meid ei leita?“

Pärast neid sõnu läks Dakianos veel kord kõik seda põhjatumat warandust vaatama ja ahnus ja kurjus kasvas hirmsaste tema südames. Tema mõistus oli segaseks saanud ja ta ei mõistnud muud teha, kui aga ahne silmadega põhjatumat warandust wahtida.

„Ea mõistad kül ifegi,“ ütles ta wana mehele, kui nemad kalli kiviide hunniku juure tagasi tuliwad, „et siin see kõige suurem warandus on ja et mina sulle midagi sest warandusest ei wõi anda.“ „Mõistad kül,“ vastas wana mees, „ja ei hirmusta mitte midagi sest.“ Siis läksiwad nemad kuld- ja hõberaha kambrisse. „See warandus on väga tarwis,“ ütles karjane, „sest mis peab inimene ilma rahata tegema? Ea mõistad kül, et mina sulle sest rahast mitte midagi ei wõi anda.“

„Vähme edasi,“ ütles wana mees, „ega sul neid kuld- ja hõbepakkusi, mis siin seisawad, nõnda väga tarwis ei ole? Meist wõid sa ju mõned mulle anda.“ „Seda ehk wõiksin ma wähest,“ vastas ahne karjane, „aga kuda tahad sa neid siit ära viia ja rahaks teha? Ma la-
faksin sind just hädaohu sisse minna ja minu sa-

ladus saaks leitud.“ „Kül mina muretsen selle eest,“ vastas wana mees. „Ei, seda ei wõi minna mitte lubada,“ ütles karjane, „sina oled mul armas, ma ei ratsi sind mitte hädaohu sisse lükata.“ Kui nemad senna kambrisse tuliwad, kus kenad hoosteriistad ja muud sõameeste riided oliwad, ütles karjane: „Need on sulle liig halwad, sest sõameheks oled sina juba väga wana; läheme parem edasi.“ Nõnda ostas ahne karjane igalpool kenaste wabandada.

Kui nemad möökade kambrisse tuliwad, ütles wana mees: „Neid sõariistu wõib üsna kerge waewaga ära viia; nende juures ei ole mingi hädaohu karta.“ „Sul on õigus,“ vastas karjane, „möökadest wõiksin mina sulle mõned anda.“ Seda rääkides wõttis ta ühe mööga tupest wälja ja kargas wana mehe peale: „Ühest saab sulle kül!“

Seda nähes langes wana mees põlwili maha ja palus oma elu pärast; ütles ka, tema ei päri sest warandusest midagi, mis temale tema kõrges wanuses suurt abi ei wõi anda. Sest nii palju, kui temale tarwis on, olla temal kodu rohkeste.

„Ka elu ei wõi mina sulle mitte jätta,“ hüüdis Dakianos, „sest see oleks minu surm. Mina üksi tohin oma saladust teada.“ Neid sõnu rääkides lendas wana mehe pea maa peale.

Karjane mattis oma ahnuse ohvri hoolega maha, läks böse pimesas linna, ostis hobuse, kelle selga ta sõõki ja jooki pani ja tuli juba enne koitu oma waranduse juure tagasi.

Tema esimene mure oli nüüd, oma põhjatu mat warandust teiste inimeste silmade eest warjul hoida. Ta mattis koopa suu suure hoolega kinni ja ehitas enesele weikese urtsiku senna ligi dale, siis palkas ta töömehi ja lasi kolm kindlat müüri suurtest kiwidesst koopa ümber teha. Ise rääkis ta igalpool, et tema wõõra maa kaupmeestega rohkestes kauples ja Egiptuses head kasu olla wõitnud. Warsi lasi ta suure palee koopa juure ehitada ja wõttis palju inimesi oma teenistusesse. Aeg ajalt tõi tema oma suure waranduse maa alt wälja. Et aga tema suur rikkus, palju sulasid ja uhke palee naabrite sees weidraid mõtted ei sünnitaks, saatis ta suured kauba woorid wõõra maadele, ilma et ta kauba kasust oleks hoolinud. Ühtlase oli õn igalpool tema kaugas. Kõik tema ettewõtmised läksiwad heaste lorda.

Kui tema süda maisse warandustega täidetud oli, ärkas auuahnus tema südames. Ta nägi palju waewa, et Persia kuninga kotta saada, kinkis palju raha ja kallid asju ministritele, et need

tema eest pidiwad rääkima.

Tema suur uhkus, iludus ja helde käsi wiisidwad teda warsi kuninga ette. Et kohe esimesel jutul kuninga meelest armsaks saada, lasi ta üheksa kamelit suure, kõige kallima kinkidega enese ees käia.

Kuningas ja tema teendrid paniwad seda suurt warandust ja uhkust väga imeks. Kuningas wõttis rika mehe armulikult wastu ja oli tema rohke mõistuse ja lahke kõnega väga rahul. Warsi tahtis kuningas, et rikas mees üsna tema ligidal pidi elama. Dakianos tõi kuningale weel suuremad kingitused ja kuningas tõstis teda oma kõige ülemaks ministriks ja uskus kõik asjad tema kätte.

Dakianos walitses Persia riiki suure wõimusega ja tema auuahnus oleks wõinud täidetud saada, kui sel raja ehk piirt oleks olnud. „Kahwi mägedes on maailma raja, aga kes wõib auuahnusega täidetud inimese mõttele ja soowimistele piirt teha,“ ütleb wana Persia laulik.

Ühel päawal tuli Kreeka keisri saadik kuninga kotta, päris maksu ja ähwardas sõaga, kui kuningas maksu ei tahaks anda. Dakianos korjus sõawäe kofku, kellele ta oma waranduse läbi rohke lisa juure palkas ja ruttas waenlase wastu. Et ta tee peal kõigile, kes tema sõa-

meesteks tahtsiwad saada, suurt palga lasi lubada, siis kaswas tema sõawägi määratu suureks. Ta sai Kreeka keisri üle wõitu, wõttis teda wangi ja kui ta teda oli lastnud ärahukata, wõitis ta kõik Kreeka riigi ära ja tegi ennast keisriks. Warsti kirjutas ta Persia kuningale:

„Minu olen Keisri ärawõitnud, Asia trooni peale istunud ja kõige maailma walitsejaks saanud. Nii pea kui sa minu kirja kätte saad, saada mulle seitsme aasta maks, ehk sinu käsi saab nõnda käima, kui Kreeka keisril.“

Persia kuningas sai wäga wihaseks oma ministri häbemata äraandmise üle ja ruttas sõawäega tema wastu. Suur taplus algas. Aga ka siingi weel jäi õn paharetile truuviks. Persia kuningas sai ärawõidetud, wangi pandud ja tema riik langes Dakianosse walitsuse alla. Pärast seda tegi Dakianos Asia maal Ewesuse linna enesele pealinnaks. Kuuskiümmend ministrit toimetasiwad suure riigi asju; seitsesada tähetundjat pidiwat alati taewa tähti tähele panema ja neist enne ettekuulutama; tuhanded wahid siidis ja sammetis seisiwad tema palee ümber.

Nõnda oli Dakianos kõige kõrgema maie õnne trepi peale jõudnud ja siiski ei olnud tema auuahnus weel mitte täidetud. Kõige wägewam

walitseja maa peal olla oli temale weel liig wähe; tema tahtis jumaliku auu oma alamate käest saada ja käskis igatiht, kes temale jumaliku auu ei andnud, raskesti nuhelda. Et mitmed seda aga aina palja sundimise pärast tegiwad, seda teadis Dakianos küll. Alati kartis tema äraandmist ja umbusaldust ja hakkas sellepärast oma alamaid hirmfaste piinama. Mitmed leidsiwad hirmsat piina surma. Asi ei wõinud kaua mitte enam nõnda jääda, hirmus mässamine tõusis rahwa seas kuniinga wastu; ehk ta küll seda walju käega püüdis maharöhuda, ei jõudnud siiski. Wana sandi kuue sees põgenes ta oma paleest ära, hulkus kaua ümber ja leidis wiimaks ühes pimedas koopas omale warjupaiga, kust ta aga siis wälja tuli, kui nälg teda enam rahule ei jätanud. Siin oli nüüd temal aega, oma endise elu peale tagasi waadata, aga wõimata, oma kurjust heaks teha, sest juba mõne kuu pärast leiti teda ja weeti kõie otsas läbi linna uulitsate. „Waadake, siin on jumal Dakianos!“ kisendasiwad kõik inimesed, kes teda nägiwad. Teda wiisati kiwidega ja waewati hirmfaste, kunni ta hingetu maha kukkus; tema keha wiisati metsa, kus see metsaelajatele toiduks sai. Nõnda sai kuldse tahwli ettekuulutamine tõeks, et see, kes selle põhjatuna

waranduse pärijaks pidi saama, hirmsat otsa pidi leidma.

Sagedaste nurisewad inimesed igawese helduse wastu, et neile rohkem wara ei ole antud, kui neil just on, aga ei mõtlegi selle peale, kas nemad seda õigel wiisil pruukida mõistawad ja kas nemad tugewad kül on, ahnuse laenete wastu wõitlema. Ei mitte rikast meest, waid ükski seda wõime meie õnnelikuks kiita, kes sellega rahul on, mis igawene heldus temale töö ja waewa läbi annab.

Paljas saar.

Üks rikas herra kinkis oma pärisorjale, et tema mitmeaastast tubli teenistust tasuda, wabaduse, andis temale ka nii palju raha, et ta wõimal maal oma õnne wõis katsuda ja elama hakata. Wabaks saanud mees ruttas kohe jadamisse ja seal laewa peale, et wõõrale maale reisida. Tema reisimine ei olnud aga mitte weel kaua kestanud, kui kose maru tuul tõusis ja hirmus torm laewa wastu tundmata saart löhki ajas. Waene mees peafis waewalt laenete mõlust eluga kaldale; ta oli kõigest oma warandusest ilma jäänud, temal ei olnud ei abi ega sõbra. Kurwa meele ja raske

südamega läks ta maa poole, tulewane aeg näitas temale koguni tume ja lootusetu olevat. Leidis mees oma suureks rõõmuks warsti linna, mis suur ja ilus. Waewalt oli ta linna wärawast sisse astunud, kui kodanikud tema ümber jooksiwad ja tema suureks imekspanemiseks rõõmsaste hüüdsiwad: „Waadake, siin on meie kuningas!“

Suure rõõmu kisaga wiidi teda suure waba platsi peale, kus teda suure auustamisega wastu wõeti ja sealt kuningliku lossi jaadeti. Seal pandi purpurimantel tema selga ja kuld kroon pähe. Suured riigi ametnikud wandusiwad temale rahwa nimel truuduse wannet, kui oma kuningas ja herrale.

Uus kuningas arwas alguses kõik, mis temaga sündis, aina unenäu olevat. Aga aeg ajalt pidi tema ommeti hakama uskuma, et see elaw tõde oli, mis temaga sündis ja unenägu siin ilena wõimata oli. Kuda ja mispärast see kõik nõnda sündinud, oli temale mõistatus ja kihutas tema undise himu suure wäega taga. Tema kutsus selle herra, kes tema kõige ligem teender oli, ennese juure ja küsis: „Kes on mind teie kuningaks teinud? Mispärast kuulewad inimesed minu sõna ja mis peab sest wiimaks saama?“ „Teie peate teadma,“ wastas minister, „et selle saare rahwas on kõige kõrgemat Jumalat palunud, neile iga aasta ilhe wõõra mehe kuningaks saata. Jumal on nende palwe kuulda wõtnud ja iga aasta tuleb üks tundmata mees seie. Rahwas läheb tema wastu ja tõstab teda oma kuningaks.“

Aga tema walitsus ei kesta ilmaski kauemine, kui aga ühe aasta. On see aeg mööda läinud, siis saab kuningas sunnitud, trooni pealt maha astuma, tema ümbert wäetakse kuninglikud ehted ära ja halwad riided pannakse tema selga. Wahid wiiwad teda mere ääre ja sunniwad seal laewa peale astuma, mis teda ühe teise saarele wiib, mis loodusest paljas ja järe, kole ja figimata kui kõrb. Seal peab tema, kelle käske mõne päewa eest tuhanded kuulsiwad ja wiibimata täitsiwad, wiltsjat elu elama, ilma seltsita ja abita. Mahwas aga, kes wanast kuningast lahti saanud, ruttas õisjates uue wastu, et teda aasta pärast niisama trooni pealt äratõugata, kui teistega enne sündis. See, minu armuline kuningas, on selle saare seadus, mis ükski inimene muuta ei wõi. See on kõwa muutmata loodud saatlus.

„Kas minu eeskäijatele,“ küsis kuningas, „on nende tulewane elu ka nõnda ettekuulutatud, kui praegu mulle?“ „Ei ühegi eest ole see warjule peetud, mis teda ootab,“ wastas minister. „Aga neil oli wähe julgust ja tahtmist, oma filmi, mis trooni au ja ilu pimedaks teinud, kurwa tulewa aja peale pöörata. Suure lusti ja rõõmuga ei pannud nemad tähelegi, et nende õnne aasta kärmeste mööda lähed ja neil ei tulnud meelegi, endid kurwa tulewa aja wastu ettevalmistada, mis nende õnnele ahwardas otja teha. Nende õnne aasta oli kärmem mööda minema, kui nemad arwasiwad ja õnnetu lahthjaamise pääw ilmus, ilma et ne-

mad tulewase elu heaks midagi oleksiwad teinud. Suure ahastusega pidiwad nemad tühjale saarele minema, kus õnnetus neid oma raudse kättega piigistab.“

Need ministri sõnad täitsiwad kuninga südant kartliku murega; ta mõtles rahutuma meesega selle peale, et juba weikene jagu tema kallist aastast oli mööda läinud, ilma et tema midagi kurwa tulewa aja heaks oleks wõinud teha. Ta wõttis nüüd kindlat nõuu, jeda aega, mis weel ees oli, nii heaste kui iial wõimalik tulewa elu kasuks pruufida. „Tark mees,“ ütles ta ministrile, „sina oled mulle kurje asju ettekuulutanud, ei keegi muu kui aga sina wõid mulle jeda õpetust anda, kuida mina tulewa hädahoju eest wõin ärapõgeneda.“

„Teie tulite,“ wastas minister, „kui waene sant meie saarele, kellel midagi ei olnud, mis ta maiseks waranduseks oleks wõinud nimetada. Teadke nüüd ka, et teie siit peate just nõnda araminema, kuida teie olete tulnud, kui waene laewariik. Teile jääb aga üks ainuke tee üle, see on: ahwardawat hädahoju palja saare peal ärapöörata. Teie peate tublid töömehed senna saatma, kes seal suured waranduse majad ülesehitawad ja kõigega, mis inimesel tarwis on, aegsaste täidawad. Kõik need tööd peawad wiibimata ettewõetud saama. Aeg ruttas, wiimne pääw jõuab kätte ja ükski tund, mis mööda läinud, ei tule enam tagasi. Mõelge aga selle peale, et teie tulew elukoht just nõnda hea ehk

halw saab olema, kuida teie seda ettevalmistate. Seal ei ole midagi leida mis inimene võiks pruukida. Just nõnda, kuida olete seal ettevalmistanud, saate teie kõik asjad leidma."

Kuningas tänas ministrit hea nõuu eest ja algas kohe oma ettevalmistamise tööst. Töömehed saadeti paljale saarele suuri varanduse ja vilja aitas ehitama, mis edespidi vilja ja kõige muu tarvilise asjadega täideti. Ka pidivad inimesed kuningliku juhatamise all saart harima ja sigitavaks tegema. Igapäidi valmistas kuningas paljast saart kenneks eluasemeks, kus tema tuleval ajal rahu ja röömu sees võis elada.

See filmapilt, kus ta oma riigi pidi mahajätma, jõudis kätte, aga kuningas ootas seda suure igatsusega, et oma uue riigi üle saaks valitseda, mis ta ise enesele suure mure ja vaevaga oli valmistanud. Kui oodatud päev oli tulnud ja tema trooni, linna ja saare mahajätnud, elas ta oma uues riigis õnnelikumalt kui iial enne.

Valitsuse aasta tähendab inimese eluaega, paljas saar tulewat maailma, töömehed, kes ettesaadetakse, on head usutend, mis elu päivil hea meelel tehakse. — Just nõnda, kuida inimene ennast siin maailmas tulevase elu vastu ettevalmistab, on tema tulewane igavene eluase.

